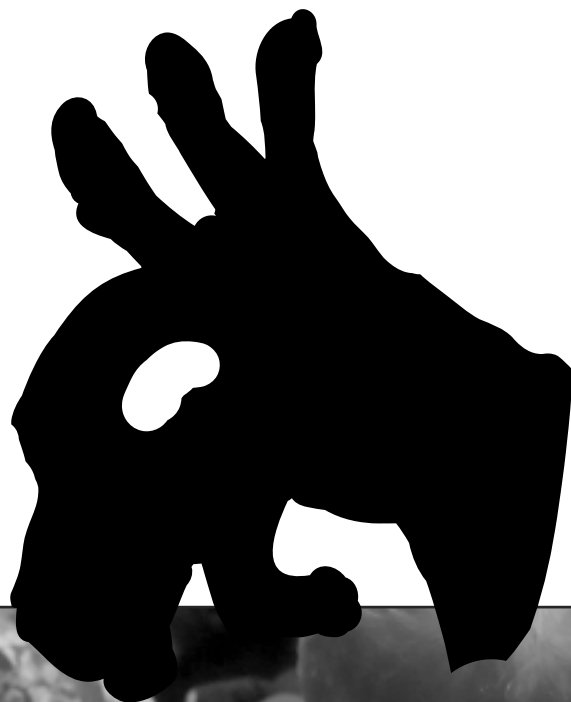

6.

Fabrika **SVITAVY**

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

ČTVRTEK 13. 6. 2024

ÚVODNÍK...

Zrak, sluch, čich, chuť, hmat - naše smysly jde někdy oklamat, někdy částečně nahradit měřením. Ale divadlo změřit nejde. A obelhat diváka? Dítě? Sebe?

I v divadle spíš tušíme, co je dobré a pravdivé. Vede nás intuice.

Ptali jsme se dětí, co to ta intuice je. Dostali jsme spoustu odpovědí, zkušeností, pohledů. A tohle jsme pro vás vybrali:

Kdyby intuice byla barva, byla by to BÍLÁ - jelikož se může změnit na jakoukoliv jinou barvu.

Kdyby intuice byla tvar, byl by to pro mě KRUH - protože se stále kutálí dál a dál.

Kdyby intuice byla měsíční fáze, byla by pro mě ÚPLNĚK - poněvadž neustále svítí na cestu v noci.

Kdyby byla intuice květina, byl by to ORANŽOVÝ TULIPÁN - neboť v květomluvě znamená symbol energie.

Tohle vše je pro mě intuice, ale vnímám ji i trochu jinak. Vnímám ji jako své menší vnitřní já. Jako mladší dvojče, které nadevše miluju a snažím se jej ochránit. Dvojče, kterému dávám všechny své zkušenosti, aby se poučilo z mých chyb. Dvojče, které v nejhroších chvílích pomůže zas mě, protože mi vždy naslouchá a dokáže tak předpovědět, co pro mě bude nejlepší. A těmito situacemi si uvědomuji, že to dvojče jsem já. (MATEJ, 15 let)

Ať vás nejen dětská intuice dobře vede celý rok. Pěkně se o ni starejte. Děkujeme za všechna představení, všechny zážitky a zkrátka za celou DĚTSKOU SCÉNU. Budeme se těšit na další festivalové setkání.

Divadlo Vydýcháno z Liberce

NA SLOVÍČKO S...

... MICHALEM KADLECEM

Co všechno Michal Kadlec dělá a k čemu ho vedla jeho intuice?

V současné době pracuji na Středisku kulturních služeb druhým rokem na pozici kulturního referenta. Což je v podstatě dramaturg prostorů, které tady máme. Starám se o dětské divadlo, divadelní přehlídky, Jazzový festival. Ale nepřišel jsem k tomu jako slepý k houslím. Před patnácti lety jsem byl s Janou Mandlovou v dramatické školičce. Jezdili jsme na spoustu různých přehlídek. Takže je to logické vyústění.

Už tenkrát jste měl intuici, že byste mohl vést Dětskou scénu?

Jestli to tak říkáte.

S čím vším se (intuitivně) musíte při organizaci vypořádávat?

Pro nás je důležité, aby tady všechno klapalo. Vše

týkající se ubytování, prostor, stravy, techniků. A ten první úkol - ubytování - je nelehký, protože musíme ubytovat 350 účastníků. A ubytovací kapacity ve Svitavách nejsou věci, které korelují.

Komu bychom měli být vděční? A samozřejmě vděční i jsme!

Poděkovat si zaslouží tisíce lidí. Děkujeme všem organizacím, které s námi spolupracují, městu Svitavy, všem jídelnám, internátům, ubytovacím zařízením. Samozřejmě NIPOSu, Sdružení pro tvořivou dramaturgii, redakci, jednoduše všem, kdo se na tom podílí. Souborům i recitátorům, lektorům i vedoucím souborů. Mým kolegům, kteří to poslední dva týdny neměli lehké. Těm všem patří velké díky. Bez nich by Dětská scéna nebyla.

Co vám říká intuice vzhledem k následujícímu ročníku.

Vždycky, když jsem na dně, si říkám, zda-li to má cenu. Člověk vidí před sebou jenom ty problémy, které se hromadí. Následně se to rozběhne a je jedno jestli je to Dětská scéna, Jazzový festival nebo Fandův dýchánek a následuje pohled na ty děcka, jak pracují, jak jim září oči, jak jsou do toho zažrané, a to si člověk řekne: „Jo, ano, má to cenu!“

Veden intuicí se ptal Pavel Skála

SMYSL ČÍSLA...

... INTUICE (ŠESTÝ SMYSL)

Když dorazíš do Svitav a máš pocit, že jsi tu už někdy byl, může za to intuice. Tento šestý smysl, který nás vede neviditelným kompasem, není vidět, slyšet, cítit, ani se ho nelze dotknout, ale přesto nás ovlivňuje.

Na jevišti herci často spoléhají na intuici, aby věděli, jaký výraz použít nebo jakou emoci předat. Intuice jim pomáhá autenticky ztvárnit postavu a reagovat na atmosféru v sále, na emoce diváků, na každý nenápadný signál. Divák tak vnímá energii mezi sebou a herci, každý pohyb a slovo je výsledkem intuitivního rozhodnutí, což vede k neopakovatelnému zážitku.

Až budeš příště ve Svitavách, poslouchej svou intuici. Možná tě zavede na neznámé místo, kde se budeš cítit jako doma, nebo k lidem, kteří se stanou důležitou součástí tvého života. Intuice je mocný nástroj, který stojí za to následovat.

Napsala umělá inteligence. (Tu jsme přizvali alespoň do posledního čísla Deníku DS, jelikož jsme nedodrželi slib, že letos převezme naši práci. A taky jsme unavení.)

ZAHLÉDLI JSME...

... Ludka Richtera, lektora semináře B před vystoupením ve stodole

... Vendulu Holčákovou, lektorku semináře D při šamanském rituálu

... nadšené mladé diváky fascinované dětským divadlem

NEVEŠLO SE...

... ZE SEMINÁŘE R

Poslední setkání semináře R otevřela diskuze nad známými verzemi příběhu o Krysaři. Účastníci se pokusili převyprávět děj, vzpomenout si na různé varianty konce příběhu, důležitých postav či pojetí postavy Krysaře, a to nejen v literatuře, ale také v divadelních inscenacích či českých filmech. Radek Malý pak přečetl původní verzi příběhu, jak ho zaznamenali bratři Grimmové. Tato verze bourá tradiční pojetí Krysaře jako tajemného muže v šedé kápi a je překvapivá svou až reportážní formou zahrnující přesné časové údaje či počet zmizelých dětí. Z toho vědci usuzují, že příběh odkazuje na skutečnou událost, která se 26. června 1284 v Hammelnu odehrála (více o tématu viz MALÝ, Radek. Krysař mezi pověstí a pohádkou. O dieťati, jazyku, literatúre. 2020, roč. VIII, č. 1, s. 59-65.).

Seminář R završilo nahlédnutí do tvůrčího psaní. Jedna z účastnic se podělila o svou poezii pro děti, která byla inspirována její zkušeností s dětmi v mateřské škole. V reflexi se otevřelo téma okolností a důvodů tvorby poezie pro děti (Radek Malý zmínil důležitost pragmatického přístupu k tvorbě). Oceněna byla interpretace textu, která měla výrazný vliv na celkové vyznění a dokázala ukryt formální nedokonalosti. Protože byly básničky psané vázaným veršem, diskutovali účastníci také o formálních nepřesnostech v rytmu či rýmech, zda nám tyto nedokonalosti vadí či nevadí a zda v dnešní době vadí dětem, tedy cílovým čtenářům. Radek Malý přirovnal psaní poezie ve vázaném verši k luštění křížovky, kdy do dané struktury a tématu hledáme ta nejvhodnější slova.

Radek Malý na závěr přečetl svoje básně z drobné knížky *Kdesi pod nebesy*, kterou v roce 2023 vydala Cesta domů. Ačkoli nebyla původně zamýšlena jako publikace pro děti, získala Nominaci na Zlatou stuhu 2023 a Doporučení poroty Magnesia Litera za knihu pro děti a mládež. Citlivě se dotýká zásadních témat jako je smutek, stesk, konečnost, a tak nabízí možnost o nich přemýšlet třeba v hodinách dramatické výchovy.

Kateřina Žarníková

Josef Bičíšče, lektor recitace

PŘEDSTAVUJEME VÁM... ... REDAKCI DDS

1. Jaká je vaše první (divácká/ herecká) zkušenost s divadlem? A co se od té doby proměnilo?

2. Co vás nejvíce láká na přednesu/divadle?

3. Čemu byste se věnovali, kdyby neexistovalo divadlo a umění vůbec? A proč?

4. Jaké představení či knihu byste doporučil/a účastníkům Dětské scény?

5. Co byste popřál/a účastníkům Dětské scény?

VERONIKA BÍBOVÁ

1. Poprvé jsem nejspíš byla v divadle s babičkou na nějaké pohádce u nás v Mostě v Divadle Rozmanitostí. Byl tam nad jevištěm takový Kašpárek, který před začátkem, když byla ještě zatažená opona, prásknul činelama o sebe a tím oznámil začátek představení. Dělal to hroznej rambajs a velká část dětí se vždycky rozplakala, protože se ho lekla. Teď už činily nepráská. To se proměnilo. Ale visí tam pořád!

2. Nejvíce mě baví, když se dostaneme jako diváci do bodu, kdy nevíme, jestli herci nebo recitátoři improvizují nebo to mají nazkoušené. To je vzrůšo a to mě baví. Když nevím. A taky když se pak postupně i něco dozvídám.

3. Asi tomu, čemu se věnuji mimo divadlo a umění vůbec už teď. Protože mě to baví. Zaznamenávám svět kolem sebe

v různých médiích, připravuji dobré kafe, povídám si s lidmi, vařím a pečů, chodím na procházky... to ale vlastně taky může být uměním. A co ne? Existoval by vůbec život bez něj?

4. To je těžká otázka! Asi knihu *Tam uvnitř něco* je od Tomáše Peřiny a Františka Skály. Je to kniha zvláštní, ale najít se tam toho dá spoustu! V textu i v ilustracích. A představení mě teď hodně bavilo *Rock me baby*, ale to je pro ty úplně nejmenší, co přijedou na Dětskou scénu jako účastníci třeba za 6 let. A pokud jste to představení v rámci festivalu Tanec Praha v Moving Station v Plzni, tak za ním musíte jet do Norska. I tak doporučuji!

5. Abyste si to užili, jak to jen půjde. Nechali se inspirovat nejenom v divadelním prostředí, ale i ve všedním dni vším, co potkáte. Abyste využívali všechny smysly, které máte k dispozici, vnímali okolí a užili si to, jak to jen půjde!

BARBORA GRÉEOVÁ

1. První představení jsem viděla v Divadle Rozmanitostí. Pamatuju si z něj ale jen loutku strašidelného kašpárka, který představení vždycky činely uváděl. Pak dramatař na mostecké zušce. Festivaly avna nich ty nejzajímavější herecké i divácké zážitky. Pořád další a další. Spousta inspirace. Spousta změn. Ale dramatař na mostecké zušce mi zůstal. Kašpárek v Divadle Rozmanitostí taky, jen už nemá ty činely.

2. Svoboda a možnosti a dobrodružo a radosti. Společné bytí na jevišti společně s hledištěm. Nekonečné nekonečno inspirované.

3. Asi bych hodně hledala. Svobodu

a možnosti a dobrodružo a radosti. A pak bych třeba našla někoho, kdo taky hledá avkomu taky něco chybí. A pak by nás určitě bylo víc a třeba bychom si to divadlo a umění nějak vytvořili.

4. Všechna festivalová představení rozhodně - vždycky totiž řeknou něco nového. A nejen ta festivalová. Všecky knížky, které si vás zavolají.

5. Užijte si to!

KLÁRA FIDLEROVÁ

1. Já si nepamatuju nic z divadla před tím, než mi bylo patnáct a na Wolkerově Prostějově jsem viděla nějakou modře nasvícenou hlubokomyslnou inscenaci na antický námět. Tehdy jsem se zamilovala.

2. Možnost podívat se na svět očima někoho jiného.

3. Vařila bych sirupy a džemy, pekla koláče a krmila jimi lidi kolem.

4. *Sedmero krkavců* v Divadle Drak. Před dvěma lety jsem si ve Svitavách koupila knížku Tíny Oziewiczové a Aleksandry Zajáčové pro děti od 5 let *Co dělají pocity?* a teď vyšlo její pokračování *Co dělají pocity v noci?* Tak tu musím mít a myslím, že by potěšila i hodně účastníků Dětské scény.

5. Šťastnou cestu domů a šťastný návrat do Svitav!

ROZÁLIE FIDLEROVÁ

1. Jedno z prvních představení, které si vybavuju, že jsem viděla, bylo *Děvčátko* se sirkami od Divadla Drak. Doteď si vybavuju písničku, kterou tam zpívali: Kup, pane, kup si kupu sirek. Kup, pane, kup si zápalky! Pokud se nepočítá hraní v představeních ve školce, tak jsem poprvé před publikem hrála, když mi bylo 10 v ochotnickém představení *Malá princezna* pod režii máj mamky u nás v Čáslavi. Byla jsem malá princezna a moc mě to bavilo.

2. To, že během toho můžu být někdo jiný a zároveň sama sebou.

3. Kdyby prostě teď přestalo existovat umění, tak bych chvíli vedla velmi smutný život, který by asi moc dlouho netrval. Kdyby neexistovalo umění obecně, celý můj život, tak bych se asi nikdy nenašla, přežívala mnohem hůř než teď a dost pravděpodobně bych neměla kamarády, protože všechny své kamarády znám odněkud z divadla nebo akcí s ním spojených. Netuším, co bych dělala za práci, koníčky atd., ale myslím, že celkově celý svět by byl mnohem smutnější místo. Uvědomte si naschvál, co všechno je umění, a jak moc nás obklopuje.

4. *První ránu kapitána* v divadle Vzlet (protože tam hraju ;)) a jinak určitě cokoli od Divadla Drak. Například se mi hrozně líbilo *Sedmero krkavců*, které jsou i pro menší diváky nebo pak *Huckleberry Finn* a pro starší *Cesta*.

5. Teď už asi jen šťastnou cestu domů.

PAVEL KOCYCH

1. V dobách školou povinných si vybavuji představení *Johanka z Arku* v ostravském Divadle Petra Bezruče.

2. Možnost zhmotnění příběhu a jeho schopnost posunout čas i prostor.

3. Asi bych si nějakou vlastní a úplně jinou tvorbu vymyslel. :-)

4. *Malý Alenáš* od Ivana Vyskočila.

5. Aby se v nich všechny nastrádané zážitky uchovaly co nejdéle.

IVO MIČKAL

1. Tak jako první divácká zkušenost, na kterou si výrazněji vzpomínám, se odehrála v první třídě Základní devítileté školy. Bylo to představení pro školy v jabloneckém divadle a hrála se *Prodaná nevěsta*. Doma jsem pak o tom nadšeně vyprávěl. Vidím jak maminka pak sáhla do knihovny a podala mi libreto. Já se měl čím se kochat, krásně si to zažil a asi bylo zaseto.

Na tu první zkušenost hereckou si bylo nutné počkat trochu déle. Došlo k ní až po návratu z dvouleté vojenské služby, kdy mě kolega ze zaměstnání přizval do loutkového souboru *Vozichet* v Jablonci nad Nisou. Bylo to pěkné a už mi to tak v různých formách zůstalo. Od té doby uplynul nějaký čas a co se změnilo? Změnilo se toho mnoho, proměny jsou v běhu času součástí vývoje. Spíše je jednodušší zmínit, co se nezměnilo, a tím je určitě divadelní nadšení všech, co se chtějí divadlu věnovat.

2. Na divadle a přednesu mě láká atmosféra, která se tímto prostředím šíří. Chci si užívat příběhy i pěkné texty, které mi jsou nabízeny. Líbí se mi společnost divadelních lidí. Je mi příjemné být v centru tvořivého divadelního dění s vědomím, že někam patřím.

3. Pokud by divadlo a jiné umění neexistovalo, tak bych se patrně soustředil na oblast přírody, nebo případně na historii. K tomu mám vztah stále a je předpoklad, že by tomu tak mohlo být.

4. A co bych doporučil za knihu či představení? Bohužel v poslední době mi nebylo příliš dopřáno dostatečně se pohybovat v oblasti dětské kultury. Netroufám si tak vzít na sebe tu zodpovědnost a něco doporučit. Spíše bych si sám nechal doporučit něco pěkného.

5. Účastníkům Dětské scény bych popřál hodně důvodů k radosti ze spatřených vystoupení, i ze setkávání a nových kamarádství a také aby si tu radost a inspiraci odvážely i s sebou domů.

JOSEF PEKÁREK

1. Dlouho jsem nebyl schopen vystupovat na veřejnosti, takže moje první herecká zkušenost je z doby, kdy mi bylo asi 23 let a při studiu na VŠ v Plzni u Romana Černíka jsem ztvárnil *Otce Ubu* v bakalářském představení. Změnilo se toho hodně, Moving Station je již opravený, ale s Romanem se setkávám i nadále. První

divácká zkušenost bude asi ze školky, někde mám doma jistě vlastnoruční obrázek. Co to ale bylo?!

2. Realizovat svoje představy a zhmotňovat sny. Pak také jezdit na přehlídky, hrát tam a inspirovat se dalšími představami a sny jiných.

3. Byl bych zřejmě knihvazač nebo řezbář. Avšak jestli knihu považujeme za umění, tak pak nevím, kde bych skončil.

4. V poslední době mě zaujal *Jeníček a Mařenka* od Lenky Vagnerové v Praze. Z knih zbožňuji *Návštěvu malé smrti* od Kitty Crowther.

5. Zlomte vaz! a nenechte se odradit dílčími neúspěchy. V divadle je možné všechno.

PAVEL SKÁLA

1. Od té doby se proměnilo úplně všechno. Hráli jsme *Jak dědeček měnil až vyměnil*. Učila mě Azalka Horáčková. Pak mě ještě učila Pavlína Kordová, Jaromír Typlt. A pak mnozí další. Měl jsem v dramataku skvělé učitele.

2. Hledání. Nacházení. Experimentování. Bytí. Radost. Nervozita. Očekávání. Tvorba.

3. Asi bych hledal umění nebo divadlo. Protože by mi to chybělo. Asi bych hodně cestoval a chodil pěšky. Chtěl bych se stát třeba profesionálním stavitelem stavebnic LEGO. Nebo bych vařil. To mám hodně rád.

4. Několik dní zpátky jsem viděl představení *Daleko - Blízko* souboru Vaša Banda. Tato inscenace rozhodně stojí za vidění. Knihy od Ivy Procházkové, Daisy Mrázkové a třeba i pro starší Janne Teller.

5. Radost. Přítomnost. A méně techniky.

JULIE ŠIŠKOVÁ

1. Asi určitě to nebyla má první divácká zkušenost, ale mám hodně zafixovanou inscenaci *Bruncvík a lev* od divadla Minor, kterou jsem viděla tak ve čtyřech letech. Vážou se s tím vlastně i mé herecké začátky, protože jsem poté inscenaci hrála doma pro rodiče s šátkem jako jantarovou horou. Moc se toho od té doby asi neproměnilo, jen myslím, že někdy postrádám plnou diváckou přítomnost, které jsem byla schopná jako dítě.

2. Něco, co realitu nekopíruje, ale spíše s ní koexistuje. To divadlo docela umí.

3. Jako malá jsem chtěla dělat dorty, ale to mi vlastně vůbec nejde. Teď mám pocit, že bych asi dělala sociologii.

4. Představení *Bruncvík a lev*, ale to už se bohužel nehraje. Tak bych doporučila inscenaci *Kachna, smrt a tulipán* německého souboru Couturier & Ikkola. Ta hodně formulovala mojí divadelní percepci.

5. Ať dál dělají divadlo a ať se jim daří ve všech dalších oblastech života.

Ptal se Josef Pekárek

ZEPTALI JSME SE...

NA DOJMY Z PŘEDSTAVENÍ 5. BLOKU

O perníkové chaloupce

Kája

Ocitla jsem se zpátky ve školce. Bavil mě humor a hudební prvky.

Tonda

Mně se líbila obraznost loutek.

Matěj

Bylo to hezky barevné. Líbilo se mi, jak byla zahrána macecha.

Žaba

Mája, Teodor, Zuzka

Bylo to dobré, šlo to. Bylo to legrační. Bavili mě závody a to, jak pořád kvákal.

Kája

Celou dobu jsem přemýšlela nad tím, jestli si to užívám více já, anebo herec.

Křest svatého Vladimíra

Soubor ŠOK

To se mi hodně líbilo. Bylo super, že i když tam byli jenom tři herci, tak pořád něco dělali a fungovalo to. Taký byl fajn nápad kancelářského vybavení. Využili všechno, co mohli, hezky mluvili a bylo jasné o čem to je. Mělo to hezký rámeček. U hodné představení není poznat konec a tady to všichni pochopili, to je super.

Pověst o Pelíškovi

Kája

Představení byla jedna velká hra, do které mě děti okamžitě vtáhly.

Tři studentky KVD DAMU

Nečekala jsem tak drastické utrnutí květin, to mě nejvíce bavilo. Mně se líbilo, jak nám dali najevo, že se rytíř Čéče topí. Zobrazení skal a světlušek bylo krásný.

Z tajného deníku Cyrilky P.

Štěpán

Oceňuji kombinaci tance a divadla a také autentickou výpověď.

Kája

Soubor mě přesvědčil o tom, že někdy ani není nutnost se vyjádřit slovy.

Tři studentky KVD DAMU

Unášela jsem se s nimi podle toho, jak se hýbali. Celé to mělo parádní plynutí a působilo to moc hezky vizuálně. Nejvíce mě uchvátil obraz, kdy loďka pluje.

Ptali se a zapsali Pavel a Veronika

VČERA JSME VIDĚLI...

... v semináři A

... na prezentaci semináře B

... na prezentaci semináře B

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE A / JAK PRACOVAT S TÉMATEM PŘI TVORBĚ DĚTSKÉ INSCENACE

Předposlední den semináře A navazovali seminaristé navpředchozí práci, tedy tvorbu dramaturgického konceptu navmotivy metatextu *Na Sklenom vrchu* od Sławomira Mrożeka, který pojednává o cestě královny za princeznou. Královic se ale namísto osvobození princezny zasekne v zámku u televize. Po vytvoření dramatického oblouku se seminaristé rozdělení do dvou skupin pustili do scénografické koncepce. Následoval úkol rozpracovat část příběhu, u které si přesně zadefinují, kde se nachází v rámci vytvořeného dramatického oblouku, a zkonkretizovat, co by se v tomto výstupu mělo řešit. Zkusit nahodit scénář. Původní text lze přizpůsobit vlastnímu tématu. Marica Šišková zmiňuje, že tímto způsobem jde tvořit i se studenty, vtáhnou je do tvorby, brát je jako partnery. Musíme si ale dávat pozor, abychom je příliš nezahltili teorií, měl by převládat pocit hravé divadelnosti.

Zeptala jsem se účastníků, co si ze semináře odnáší: „Jak nahlížet na téma a hledat ho, a to třeba i v poezii, což pro mě byl úplně nový zážitek. V textu může být více témat, které postupně gradují, každé třeba v jiné části.“ - „Odnášim si velkou škálu teoretických dovedností, jak pracovat s dětským souborem.“ - „Seminář mi dal zkušenost, jak pracovat s tématem, jak jej hledat společně s žáky.“

Julie Šišková

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE B / DRAMATURGICKÝ SEMINÁŘ

Po dvaceti třech hodinách vcházím opět na seminář B, jehož náplň a název se postupně změnil na *Loutky a dramaturgie*. Seminaristé pracují pod vedením Luďka Richtera a připravují se veřejnou prezentaci. Když procházím dveřmi, ze sálu se ozývá: „Zahraniční ministr.“ Uvítání jaksepatří! Na malém jevištiátku vidím mnohé. Hrábě. Rýč. I sekeru. K tomu osm lidí a lektora s hráběmi.

A pak mi to dochází. Už se to chystá, projíždí, texty se dovysvětlují a Luďek energicky nabitý tvorbou vede seminaristy cestou ke tvaru. Situaci po situaci. Hraje se na klavír. Napětí tvorby je všudypřítomné, sedím ve třetí řadě a vnímám ho tak, jako kdybych s herci/dramaturgy byl na jevišti. Skupinové přednesy mají sílu. Až jsem se z toho zalekl. Chór je dobrý.

Zkoušku narušují hlasy na schodech. Přichází paní z muzea. Lektor využívá situace, přistupuje k ní a téměř nečekaně kontruje její příchod otázkou: „Víte, já znám Janu Mandlovou, ona mi říkála, že máte kovářské kleště. Máte?“ Paní odpovídá kladně a přislíbujíc zápujčku. Na co ale bude potřebovat tento seminář kovářské kleště? A vidle?

Když si intuitivně pokládám tuto otázku, na klavír hrají frekventantky píseň *Zabili Janka, Janička Janka*. Mám se bát? Nebo je to sranda? Ale já nejsem Janík, jsem Pavel. Bude to řež? Něco mi totiž říká, že tam někde bude i pila.

Zkouší se dál. Pojdme vzít ty ministry ještě jednou: Veliký je Vladimír cár! Hledá se intonace pro tu či onu větu. Ve jménu jeho veličenstva cara Vladimíra! Já bych to dala na půl. Není církev jako církev.

„Nevím, možná to je narážka na Rusy. Chcete to tam nechat?“ ptá se Luďek. Těším se. Vypadá to. Drží to. Poslouchá se to. Těším se na večerní vystoupení.

S odstupem mohu jen říct, že výsledná prezentace ve Farní stodole byla „dokonalá“ a vyladěná jak po hlasové stránce, tak i po té dramaturgické i předmětové.

Pavel Skála

NAHLÉDLI JSME DO...**... SEMINÁŘE C / MOŽNOSTI
HERECKÝCH PŘÍSTUPŮ**

Sedím na křesle před dveřmi, za kterými právě probíhá seminář C. Ten vede Anežka Petrová společně s Marianou Čížkovou. Slyším tlumené hlasy. Účastníci semináře společně s lektorkami dnes naposledy zkoušejí principy, aktivity a situace, které večer budou prezentovat v Tyjátru v rámci nahlédnutí do seminářů. Chvilí jsem byla přítomna i uvnitř místnosti, ale jelikož se jedná o velmi uzavřený kolektiv, který pracuje na choulostivých věcech, cítila jsem se nemístně a intuitivně prostor opustila.

V situaci, kterou jsem stihla zachytit i vizuálně, stáli účastníci v řadě vedle sebe, zády k divákům a postupně se měl vždy jeden otočit k divákům čelem. Nefungoval žádný řád, žádný postup, naopak bylo úkolem se na sebe naladit, vnímat skupinu jako celek a jakýkoliv náznak pravidelnosti narušovat. Po nějaké chvíli se tato aktivita ukončila a čelem k divákům se otočili všichni. Princip se zachoval, ale posunul se do verbální roviny. Každý měl vyprávět svůj vlastní příběh. Nebylo ale předem dané, jak velký úsek má jednotlivec říci. Někdo řekl větu holou, někdo větu spleťou, někdo jenom slovo. Jediným úkolem bylo, aby nebyla chvíle ticha a aby naopak nemluvilo více lidí zároveň. Po ukončení diváci reflektovali, čemu by vypravěči mohli věnovat více pozornosti a tím svůj projev pozvednout. Zdůrazňovala se například větší komunikace s publikem, oční kontakt a přirozené reakce v gestech.

Večer v Tyjátru jsme mohli zhlédnout střípky jejich společné týdenní a jistě intenzivní herecké práce. Viděli jsme pohybovou i hlasovou improvizaci, Meisnerovu techniku (cvičení repetice), ale i nazkoušené dialogy, které byly zasazovány do různých situací. Celý blok vystoupení byl ohraničen sousoším. V něm se odrážely pocity, které seminaristé vnímali před začátkem semináře a po skončení jeho dnešní části.

Veronika Bíbová

NAHLÉDLI JSME DO...**... SEMINÁŘE D / MLUVOHRA**

Vstupuji do třídy hodinu před obědem, abych se podíval, kam za týden seminaristé pod vedením Venduly Holčákové dospěli. Všichni vypadají unaveni, a tak se je Vendula snaží rozhýbat a aktivizovat množstvím artikulačních a fyzických cvičení. Poté studenti žádají, aby zaměřili pozornost na to, co je zajímavé, a to tvorba jednotlivých souhlásek. Společně se tak dostávají k teorii avfonetice. Definují si různorodost hlásek obouřetných (P, B, M), retozubných (F, V), předodásňových (T, D, N, L, R, Ř), zadodásňových (C, Š, Ž), tvrdopatrových (T, D, N, J), měkkopatrových (K, G, CH) a hrtanových (H a tzv. „rás“). Následuje praktické zkoušení artikulace i ve spojitosti s ozřejmčením znělých a neznelých souhlásek. Při chůzi prostorem vede lektorka seminaristy k tomu, aby využívali předchozí dovednosti se zapojenými koleny či pomyslným zářícím světýlkem umístěným na prsou. Vrací se přitom i k dechu.

Je patrné, že při výslovnostech není vše v ideálním stavu. Z toho důvodu se všichni společně zaměřují na správnou a energeticky výhodnou výslovnost. Vkládají si přitom ukazovák mezi zadní stoličky a snaží si tím zvědomit tzv. čelistní úhel pro ideální znělost písmen T, N, R. Poté zkoušejí rozvíbrovat jazyk pro hlásku R a Ř. Je to vše velice názorné a seminaristé vypadají nadmíru spokojeni se získanými informacemi.

Ptám se Venduly, zda by mi popsala cestu jejich semináře, a tak se dozvídám, že „vše se musí stavět jako dům - od základů“. A tak si účastníci prošli cestu od zvědomění těla, dech, hlas, artikulaci a v poslední den se přesunou k modulaci, práci s textem (význam čárek ve větě atd.), svojštině a dotknou se lehce rovněž psychosomatiky.

Chvilí před odchodem na oběd se všichni rozhodnou, že zkusí ukázat večer dílčí část aktivity, a to zvukovou instalaci s názvem Džungle nikdy nespí. Těším se.

Josef Pekárek

VČERA JSME VIDĚLI...

... na prezentaci semináře C

... na prezentaci semináře C

... na prezentaci semináře D

NA SLUCHOVÉ SLOVÍČKO S...

... MARICOU ŠIŠKOVOU

Co první jsi slyšela při příjezdu do Svitav?

Byl to zvuk odjíždějícího vlaku. Já jsem se moc těšila do Svitav. Vždycky jsem byla někde se souborem, tady jsem sama. Ticho.

Jaký zvuk by identifikoval Dětskou scénu ve Svitavách?

Kroky na dlažbě. Jako když jdu ze stodoly, užívám si to, jsem sama. Vnímám své kroky, klapající zvuky na kočičích hlavách. Bylo to v neděli. A přesně tento zvuk se mi vybaví při asociaci ke sousloví Dětská scéna.

Vnímáš tady na Dětské scéně nějakou inspiraci týkající se zvukových vjemů?

Velmi ráda pracuji v představeních se zvukem, snažím se ho nepodceňovat. Líbilo se mi jak byly využity housle v představení Proměna od souboru BÍBA TEBE NA ADEL, v podstatě nebyly dominantní. Jejich herečka byla po celou dobu součástí mizanscén, chodila po prostoru a brnkala si na ně, hrála, byla součástí celku. Živá hudba mě vždy dostane. Líbí se mi, když se v dětských představeních využívají živé nástroje, hlasy, luskání.

Vybavíš si nějakou metodu, nějaké cvičení, která by byla zaměřená na zvukové vnímání?

Často pracujeme s papírem, vytváříme různé zvuky. Muchláme ho, trháme ho a podobně. Děcka během toho říkají asociace, to co jim to připomíná.

Ráda pracuji i s výtvarným uměním, konkrétně s abstraktními umělci, kde žákům představím jejich díla, která následně žáci nejrůznějším způsobem ozvučují.

A ještě jedna metoda. Vytváření příběhu zvuku. Na začátku rozdělím žáky do dvou skupin. První skupina vytvoří příběh, například: Někde je svah, na něm se lyžuje, někdo tam spadne, přijede sanitka. Druhá skupina se posléze věnuje oživení tohoto příběhu nejrůznějšími zvuky.

Pracuješ se zvukovým plánem v představeních? Jak?

V inscenaci, kterou tvoříme, využíváme scénickou hudbu. Oslovila jsem kapelu, která hledá a vytváří hudební podklad přímo na tu danou scénu.

Pracovala jsem s ním například v rámci minulé inscenace Klamárka se souborem DRIM, kde si vytvářela zvuky samotná děcka. Každému výstupu děti skládaly hudební stopu spojením různých prvků, například kapáním vodovodního kohoutku, přepínáním vypínače apod. A protože ovládají mnohé technologie, tak je spojovaly dohromady, mixovaly je. Tím vznikaly velice zajímavé hudební podklady k jednotlivým výstupům, ale hrály si i s temporytmem celé inscenace.

Máš nějakou oblíbenou skupinu?

Psí vojáci, Pink Floyd, Longital.

Jak by ses popasovala s úkolem zaznamenání zvukové stopy, který jsme dávali našim čtenářům (DDS č. 1)?

Nejdříve bychom slyšeli kroky, následovalo by otevření dveří, možná i dýchání, rozsvícení světla, puštění vody a nakonec nějaký zvláštní zvuk, který by nebyl identifikovatelný. Ten by se ale tak podivně tahal a tahal, až by to celé skončilo nějakou tečkou.

Co by sis chtěla poslouchat během léta?

Les, ptáky, totální ticho, žádný dětský hlas. Možná moře, zvuk vody, úplně by stačil vodopád. Všechno naživo, žádná hudba.

Lektorku rozezněl Pavel Skála

NA HMATOVÉ SLOVÍČKO S...

... MARIANOU ČÍŽKOVOU, ANEŽKOU PETROVOU

Mohly byste souborům dát tipy na funkční principy, které fungují pro další divadelní práci?

Anežka: Já bych dětem přála, aby dělaly předlohy a témata, která je doopravdy baví, která mají chuť sdílet a aby si v tom dokázaly hledat pořád něco nového. Taky je hodně užitečné, když do procesu může nahlédnout, kdo jim udělá vnější oko.

Mariana: Já bych doporučila pořád se vracet k tomu, proč. Proč jsme vlastně spolu, proč děláme zrovna tuhle předlohu a proč ji chceme lidem říkat. Možná tovpomůže i k existenci na jevišti, ve které je chuť.

Anežka: Taky jsme hodně začaly s Mariankou pozorovat, jak inscenace končí. Tvůrce by měl klást speciální důraz na to, jak vlastně sdělení vypíchnout, ale zároveň doslova neříct, s čím má divák odcházet a jak to má pochopit.

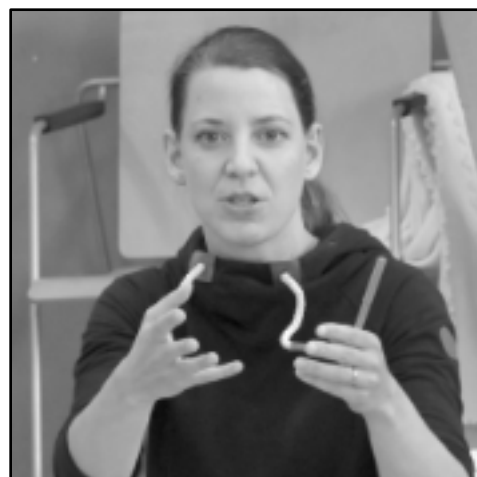
Jak se podle vás dá popasovat s fyzickou nervozitou před představením?

Anežka: Mně někdo radil se nadechnout, a pak v průběhu výdechu třikrát dech zadržet. Oblbne se tak trochu mozek, který přestane vyvíjet stres a začne se uklidňovat. Testuju to a fakt to funguje.

Mariana: Já bych doporučila udělat si z diváků kámoše. Říct si, já vám chci něco říct a vás to zajímá, chcete tu být, tak tu pojďme být spolu. Když se takhle člověk nastaví, může to také nervozitě pomoci. Nemusí to potom vnímat tak, že ho lidi hodnotí, ale zajímá je výpověď.

Jakým způsobem vy konkrétně využíváte hmat vědomě ve své praxi?

Mariana: Myslím, že nám s Anežkou hodně záleží na napojení a budování důvěry ve skupině. Dotek považujeme za naprosto zásadní. Mnohem více a rychleji potom jdeme do hloubky. Děláme pády důvěry

a skupina funguje úplně jinak, když si mohou takhle věřit.

Anežka: Máme i pohybovky, kdy na sebe různě sahají, opírají se o sebe, dávají si impulzy. Kromě společného naladění pak padnout i bariéry. Ve chvíli, kdy se před sebou lidi nestydí, dovolí si mnohem více i v tvorbě situací, obrazů. Práce je tak mnohem zajímavější.

Jak byste se s úkolem ohledně hmatu (DDS č. 2) popasovaly vy?

Mariana: Využila bych materiál jako něco, co nemusí být jenom inspirace, ale i ten samotný zážitek. Já jsem byla na generálce divadla Pomezí, která byla celá poslepu, takže jsme byli odkázáni jenom na hmat a bylo to strašně zajímavé. Potom samozřejmě máme sluch a taky se dost zostří čich, ale struktura těch materiálů byla zcela zásadní. Bylo to moc silný.

Anežka: Taky se mi vybavilo, že jsem nedávno z hmatu udělala divadelní zážitek. Měla jsem monolog, který jsem se rozhodla, že budu říkat ve tmě, jenom pro jednoho diváka a budu mu k tomu dělat hmatové zážitky. Druhá postava v té hře je totiž slepá, takže se divák stal slepcem. Přijde mi dobrý, jak hmat dokáže probudit fantazii k obrovským výkonům. Dokážeš si dosadit cokoli - saháš si na papír, já tvrdím, že je to fotografie a tvoje fantazie si vygeneruje, co potřebuje.

Jakou dovolenou nebo relaxaci plánujete během léta a jak využijete svůj hmat?

Anežka: Já rozhodně plánuji o prázdninách pouze odpočívat. Chtěla bych tam nahmatat hodně přírody, hrnků s kávou, knih, měkkých polštářů, hlavičky mých dětí, silné paže mého muže. Vůbec tam nechci nahmatávat nic pracovního.

Mariana: My letos jedeme s dětmi poprvé k moři, tak se těším, jak tento zážitek prohmatáme společně. V ideálním případě bych si taky ráda dopřála více prostoru na vnitřní hmat, abych měla čas se co nejčastěji vracet se k sobě a k tomu, jak mi zrovna je, jak se cítím a jak bych se chtěla cítit. Být prostě co nejvíce v sobě a se sebou. To mi přijde, že se dělá hmatem, jenom jinak, než jsme zvyklí.

Nahmatala Veronika Bíbová

NA ČICHOVÉ SLOVÍČKO S...

... LUŤKEM RICHTEREM

Dal byste souborům tipy do další divadelní práce?

Nedokážu dát tipy na dramaturgii konkrétních her. Ale já se snažím dělat divadlo, které - možná to řeknu trochu přehnaně - dělat musím, které pro mě nejde nedělat. Takže vnímat, číst, dívat se na věci a nacházet v nich, ať už v celku nebo v jednotlivostech, něco, s čím se musím vyrovnat.

Využíváte ve své divadelní praxi čich? Ať už jako tvůrce nebo jako divák.

Pokud to vezmu jako čich pro inscenace, snažím se zachytit, v čem mě věc bere, čím je zajímavá. Hledám akci, dramatičnost, vizuálně, zvukovost a jestli mi to prostě voní.

A pokud to vezmeme čich ne metaforicky, ale doslova. Jak jej využíváte?

Pokud to tedy vezmu úplně materiálně, tak jsem několikrát zažil, že někdo intencionálně používal v inscenaci čichové podněty, ale on je s nimi problém. Pustíte vůni do vzduchu a dlouho trvá než ta vůně vyvine. Takže jsem párkrát zažil, že na nás při představení někdo stříknul voňavku. Nemyslím si, že je to divadelně tvárná věc. Na druhou stranu je kouzelné, pokud ve mně inscenace nějakou vůni vytváří, ačkoliv tam není.

Jaký čichový vjem si představíte, pokud se řekne Dětská scéna a Svitavy?

Dětská scéna je pro mě osobně širší pojem. Dětská scéna se nejdříve jmenovala Kaplické divadelní léto, tam jsem byl poprvé v roce 1974. Tam pro mě byl hlavní čichový vjem louka, často jsme totiž na louky chodili diskutovat. A u Svitav? Tam je to pro mě voda, ta říčka Svitava.

Co je pro vás vůní domova?

Je to vůně dřeva. Mám tam spojitost s naším nábytkem, který jsem pro náš byt vyráběl. Vůni domova jsou pro mě také děti.

Jak byste se s úkolem ohledně čichu (DDS č. 3) popasoval vy?

Krizovým čichovým momentem je pro mě pach říčky Svitavy poblíž.

K čemu byste si rád přičichl tohle léto?

Trvale si rád přičichávám k šumavským lesům. Vůně pryskyřice, ne úplně líbá, ale strašně zajímavá vůně.

K rozhovoru přičichla Julie Šišková

NA CHUŤOVÉ SLOVÍČKO S...

... VENDULOU HÖLČÁKOVOU

Co byste doporučila souborům do další divadelní práce?

Fíha, takovýchle těžké úkoly hned na začátek pro mě. Ať to stále dělají s radostí, v kamarádké atmosféře, ať stále hledají nová spojení jak v divadle, tak v textu i mezi kamarády. Ať během práce stále hledají nějaké nové sdělení, řešení svých problémů a ať jsou prostě spokojeni avšak s tím, že to mohou dělat.

Co vnímáte při práci s dětmi jako důležité?

Nezatlouct v nich zájem hned na začátku a naopak jim otevřít tu cestu k sebepoznání, což dramatik vlastně nabízí. Důležité je to, aby tam byly vždycky spokojení a šťastní a aby se prostě i něco nového samozřejmě dozvěděli.

Jak byste ve svojí praxi využila chuť?

Chuť je hodně důležitá, protože chuť s někým pracovat, chuť někomu něco předávat, chuť objevovat v druhých to dobré, to sladké, to chuťově příjemné je moc fajn a ať už se to týká klidně objevování hlasu, který může být taky chuťově jemný nebo drsný nebo může být klidně někdy kyselý nebo přeslazený nebo tak akorát. No jako chuť je dobrá věc a chuť je dobrá věc. I já mám chuť někdy přisladit a někdy naopak přikořenit to, co je potřeba - práci, anebo člověka.

Co plánujete během léta a co byste v rámci toho chtěla ochutnat?

No plánuju cestu nejdřív na Šrámkovu Sobotku, tam chci zase ochutnat atmosféru. A potom jedeme na čtrnáct dní do Anglie za sestrou slavit její narozeniny a mamky kulatiny a tam bych určitě chtěla ochutnat zase něco anglického. To znamená třeba bagel nebo anglickou snídani nebo oystery, ústřice a tak.

Jak byste se popasovala s úkolem v rámci chuti (DDS č. 4)?

Čím ráda jím? Očima, ušima, nosem, následně teda i pusou a břichem. Nabrat do rukou to, čím by se dalo jíst jsou pro mě opravdu moje ruce, protože vidím, jak moje dcera si úplně nejvíce užívá to, když může to jídlo vzít do ruky a z té ruky si to strčit do pusy a vnímá tím pádem i hmatem a pak teprve chutí. A co bych tak chtěla netradičního sníst? Někdy bych si chtěla ochutnat myšlení ostatních lidí.

S chutí se ptala Rózi Fidlerová

NA ZRAKOVÉ SLOVÍČKO S...

... MICHAELOU HOMOLOVOU A ALEŠEM BERGMANEM, REŽISÉRY A PEJSKOMILY

Viděli jste letos na jevišti Dětské scény do praxe uvedený princip, který funguje při práci se soubory i vám a který byste tudíž směle doporučili?

AB: Určitě. Já jsem pedagog herectví a tady vidím vše, s čím pracuju, vše od toho, že je člověk sám za sebe, až po nadsázku, grotesku. Ale zdůraznil bych hravost, protože fixace herectví vždycky umrtví a jediné, co ho rozžije, aby se to dělo teď a tady, je improvizace, a ta souvisí s hravostí.

MH: Protože jsem primárně loutkářka, tak vždycky, když je tam vhodně zvolený fyzický materiál, který má v sobě nějakou variabilitu (jako třeba bublinková fólie), tak to je pro mě pravý ořechový. A dobré je hrát si s materiálem tak dlouho, až má člověk pocit, že už mu došly všechny nápady, a pak jít ještě dál. Vydržet krizi, protože po ní vznikají nejlepší nápady.

AB: Jo, já říkám unavený herec, dobrý herec, protože to přestává kontrolovat a nechává to plynout.

Je zrak dominantním smyslem ve vaší režijní práci, nebo vás jako kompas vede jiný smysl?

MH: Zrak je hodně spojený s racionálním – s tím, jak to vypadá, jak to funguje, kdežto sluch už se dostává do emocionálních a intuitivních věcí. Režie musí být z velké míry postavená na raci, ale to, co tomu dodá šťávu, energii, není podle mě ve zraku. Pro mě jsou velkým zdrojem emocí hudba a lidský hlas.

AB: Psychologové říkají, že 80 % vnímáme zrakiem a 15 % sluchem, jenže v těch 15 % se odehrává slovo, a to je zcela zásadní. Kdyby se dítě narozené jako hluchoněmá nenaučilo nějaký znakový systém, zůstává na úrovni demence. Přes něj se rozvíjí myšlení. Ale pro emoce jsou nejdůležitější ty nejstarší smysly: hmat, čich, chuť.

MH: Což jsou paradoxně smysly, které zrovna u divadla moc nepoužiješ.

AB: To je pravda, i když ne úplně. V herecké práci tyhle smysly, pokud s nimi pracuješ v předstávách, umožní rychle reagovat na určitý podnět. Třeba představa, jak to vonělo u babičky, nebo představa zápachu zvratků vyvolá velmi rychlou tělesnou reakci.

MH: A ještě ti k tomu řeknu, co je režisérský zrak a co zrak profíka. Když něco dělám, jsem dlouho sama jen se spoluvůrci, ale pak se na to někdo přijde podívat těsně před generálkou a já to najednou vidím jeho očima a všechno, co se mi do té doby líbilo a stála jsem si za tím, bere za své. Ale to je hrozně důležitý moment, protože to divadlo nedělám pro sebe, ale pro zraky mnoha lidí.

AB: A víš, co říká zrak profíka, který sedí v hledišti na představení někoho jiného? „Tý jo, tam je nedotažený ten horizont a svítí tam nouzák, hele, tam se něco děje, tam někdo pod tím bude.“ Zkrátka, člověk strašně vidí „do kuchyně“, i když nechce. My už nemáme šanci vidět divadlo úplně čistě.

Podělíte se o nějaký působivý nebo oku lahodící obraz, který jste jako režiséři vytvořili?

MH: Vždycky, když je tam kontra, tak je to krásný. :-)

AB: Vymýšleli jsme kdysi, jak v Romanci pro křídlovku udělat kolotoč, a mně napadlo, že se to nemusí točit nahore, když máme k dispozici točnu. Měli jsme herečku vytaženou na řetízkách a pod ní se pak točil celý svět. To jsou ty chvíle, kdy se tam dostává metafora. Na tenhle obraz jsem pyšný.

MH: Já na to mám scénografy. V jedné z posledních věcí, kterou jsem dělala, v Kabinetu zázraků, Honza Bažant vytvořil nádhernou scénografii, ve které každý nový obraz budí nový údiv. A ty vůbec nejkrásnější obrazy jsou pro mě spojené s živly: Herec nasvícený shora pohybuje takovou trojitou lahví, ve které je čirá, světle modrá až tmavěmodrá voda, a ono to hází různě záblesky a do toho jde Komenského text o vodě. Nebo zapálí obřadně petrolejku a k ní se s naprostým klidem nakloní čtyři lidi. Je to úplně jednoduchý, ale strašně krásný. Žádná efektní scénografická záležitost.

Vyzvali jsme čtenáře Deníku DS, aby se nechali inspirovat různými smysly k vytvoření dramatického obloku vlastního příběhu. Kdybyste vy měli v divadle vytvořit „zrakovou katastrofu“, jak byste na to šli (viz DDS č. 5)?

MH: Já to řeknu tak, jak bych to zadala výtvarníkovi a čekala bych, že něco vymyslí. Mělo by to být, jako kdybych se dívala do rozbitého kaleidoskopu a on by se postupně rozpadal, až by zůstal jenom čistý, prázdný bílý prostor.

AB: Já bych hledal něco podobného téhle zkušenosti: Jednou mi ve studiu, kde byl šikmý strop, postavili scénu tak, že jeviště bylo tam, kde byl nejnížší. A tam, kde byli diváci, šla střecha nahoru. A mně se v tom prostoru dělalo úplně zle od žaludku. Měl jsem pocit, jako bych padal. Všechno, co se tam dělo, mělo divnou atmosféru. Takže bych na to šel takhle: hledal bych fyzický pocit ze situace, která souvisí s architekturou.

Prázdniny jsou za dveřmi. Jakou pastvu pro oči byste si rádi dopřáli během léta?

MH: Já bych si přála (ale doufám, že tím přáním nepřivolám nějakou katastrofu), aby bylo moře někde u Prahy. Představuju si, že sedím na nějaké terase, piju kafe, mám knížku a střídavě se dívám do té knížky, anebo na to moře. Ale potřebuju, aby nebylo daleko.

AB: Já miluji sochařinu. Z obrazů jsem nikdy neměl takový zážitek jako z plastik. Takže jedu na dovolenou do Itálie a mám v plánu Florencii a Michelangela. Jeden z nejúžasnějších momentů pro mě byl, když jsem se v Sixtinské kapli najednou otočil a byl jsem u té Madony s Ježíšem. To je pro mě strašná pecka, když se ta věc najednou, nečekaně vynoří.

MH: Tak to máme dvě společný věci. Jsme evidentně milovníci Itálie a italské renesance. A milovníci psů.

Jak jste na to teď přišli, že oba milujete psy?

MH+AB: My si tady celý týden ukazujeme fotky.

S údivem zahlédla Klára Fidlerová

Z dvacetiminutové fotoprezentace posíláme do světa dva obrázky.

NA INTUITIVNÍ SLOVIČKO S...

... JAKUBEM HULÁKEM

Která představení tě na tletošní Dětské scéně zaujala a čím?

Já se snažím být nestranný, ale líbilo se mi, že se tu objevilo spousta zajímavých věcí. Namátkou bych jmenoval například inscenaci *Otto*, což mi přišlo jako zdařilý pokus o něco jako je dokumentární divadlo s dětmi. Z dnešního programu mě velmi zaujal *Křest svatého Vladimíra*. Není vůbec obvyklé, že bychom taď měli inscenaci, kterou by si děti udělaly úplně samy, ale byla to velmi zdařilá, inspirativní věc. Dál mě zaujala inscenace *Julie a pečeni krocani*, protože často vidím pokusy interpretovat texty Miloše Macourka a mám pocit, že většina interpretů si na tom vyláme zuby, protože to má specifickou poetiku. Potom bych samozřejmě jmenoval inscenaci *Bublina v bažině*, která je ohromně obrazově zajímavá, imaginativní. Je to ukázka toho, jaké možnosti má divadlo, jak se dá na jevišti kouzlit.

Co tě na dětském divadle intuitivně oslovuje?

Myslím, že jsem člověk spíše lyricky zaměřený. Jsou mi blízké inscenace, kde se pracuje metaforicky a s atmosférou. Drama v základní podobě není úplně to, co je mi nejbližší, i když se povede dovést děti k věrohodné herecké interpretaci. Mám raději obrazové věci.

V jaké kondici je nyní DS?

Když si představím DS před lety, tak jsem přesvědčen, že je taď obrovský kvalitativní posun, pokud jde o inscenace nebo recitátory. Dřív bylo úplně běžné, že se sešla celá řada inscenací, kde převládal pocit, že jsou nevydařené, že trpí základními problémy třeba i z hlediska metodické práce s dětmi. Padala potom taková ta okřídlená otázka „kdo to sem poslal“, ale to si myslím, že v poslední době dramaticky ubylo. Projevuje se, že na ZUŠkách učí absolventi DAMU, JAMU a obecně přibýlo kvalifikovaných pedagogů.

A co jsou slabá místa DS?

Letos to byly nějaké organizační zmatky. To bylo způsobené chaotickým přihlašovaním a odhlašovaním studentů ze seminářů. Také zmatky kolem ubytování, ale to nejsou věci, které by přehlídku nějak poznamenaly.

Jaké máš vnitřní pnutí, že organizuješ DS? Co tě u toho drží?

Dělám to už strašně dlouho a přiznávám se, že mě nějaké fáze procesu nebaví a chci je mít rychle za sebou. Vždycky mě to začne zase bavit, když mi chodí přihlášky z krajských kol. Když se to naplní konkrétním materiálem. Granty mě nebaví, program a divadlo je.

Letos je tvoje 25. Dětská scéna...

... ježíšmarjá, to snad nemůžete nikam napsat...

... co ti dala a co ti vzala?

Dala mi spousta osobních kontaktů, přátelství, trvale mě socializuje. Já jsem spíš introvertnější typ a někdy mě napadlo, že bych byl možná někde zalezlý a moc bych nekomunikoval s větším množstvím lidí. Taky mám potřebu nějaké tvořivé činnosti, což většina té organizace nenabízí, ale taky to v tom je. Člověk přemýšlí jak to udělat, má nějaký nápad a pak radost, že to klapne. A bere mi třeba spousta víkendů, kdy bych mohl být na chatě a mohl se natáhnout někde na louku. Teď když mám dvě menší děti, tak je to citelné. Rád bych byl s rodinou. Tohle krušné období je vždycky od jara do přehlídky. Pociťuju, že to má i zdravotní následky.

Je něco, co se proměnilo na DS v průběhu let?

Vnímám trendy, které postupně, i když třeba se zpožděním, pronikají do dětského divadla. Myslím, že není náhoda, že se tu objevil řekněme, možná nepřesně, žánr dokudramatu. Také se globálně objevují více performanční typy divadla. Tím, že dětské divadlo není často postaveno na klasickeém Aristotelovském schématu, má díky těmto trendům výhodnější pozici. Mluví se o postdramatickém divadle, už se najednou nevyžaduje klasickeá stavba a to je benefit pro soubor, který staví inscenaci na výpovědích, kolážích nebo montážích.

Jak vnímáš využití intuice v dramatické výchově a v divadle hraného dětmi?

Myslím, že je naprosto zásadní. Vnímám spousta pedagogů, kteří jdou velmi poctivě za tím, že chtějí postavit kvalitní inscenaci, znají všechny ingredience, mají teoretický background, aby to dokázali, ale zkrátka to nedokážou, protože nemají intuitivní vklad. To ale taky vyžaduje talent a ne každý ho má.

Jak si představuješ, že bude DS vypadat za 25 let?

Záleží, jakými cestami se dětské divadlo bude ubírat. Bojím se, aby to všechno nešlo k horšimu, ale trochu mě znepokojuje představa, že by to vypadalo pořád stejně, že by to stagnovalo. Někdy mám strach z trendu, který vnímám v přístupu některých pedagogů. Jako by už tolik nezáleželo na tom, jestli ty děti mají nějaké dovednosti. Předvádějí se spíše koncepty, které děti nedokážou naplnit, přesto je to pozitivně přijímané. Bojím se, aby za 20 let nebylo přirozené dítě na jevišti takové, co vlastně nic neumí.

Na jakých budeš přehlídkách?

Na Mladé scéně a na Loutkářské Chrudimí bych měl moderovat diskuse. Tam se těším, ale chtěl bych o pár dnů víc na odpočinek mezi jednotlivými přehlídkami.

Vyvíráš si dovolenou intuitivně nebo plánuješ?

Naprosto intuitivně. V tom se musím pochválit, že se podívám na možnosti, zastrachám v internetu, a pak za pár dnů jedeme celá rodina pryč. Když se člověk zabývá organizační prací, tak se mu už nechce ve volném čase nic plánovat.

Jaké máš plány na léto?

To souvisí s tou otázkou, co mi Dětská scéna vzala, protože mi vzala i jakoukoliv možnost plánovat. I moje rodina si představuje, že budeme mít naplánovanou dovolenou, ale já jim pořád říkám, že na to teď nemám čas. Takže žádné plány nemám. Asi budeme na chatě. Ale děláme srpnové letní tábory. Kdyby se objevil zájemce, budeme rádi. Jsou zaměřené na estetickou výchovu - pohybové, výtvarné, divadelní aktivity.

Ptal se Josef Pekárek prostřednictvím Pavla Skály, což intuitivně přepsala Veronika Bíbová

VČERA JSME VIDĚLI...

... při veřejné diskusi

Žaba

Křest svatého Vladimíra

ZAPSALI JSME...

... OČIMA LEKTORŮ 5. BLOKU

Žaba, Max, Dramatická školička Svitavy, SKS Svitavy

Max je kluk, který neustále nosí na dramatak své hračky a vymýšlí s nimi různé etudy. Moc se zajímá o principy animace loutek, ale také o jejich technologie. Jednoho dne se vedoucí souboru Jana rozhodne, že by bylo fajn Maxovo hraní povýšit na hraní. Max přinese žabu, Max zná píseň o žábě, Jana zná povídku o žábě, Max přinese další hračky, nějaké další najdou ve Školičce. A najednou je na světě loutková miniatura, která baví děti i dospělé. Je hravá, bezprostřední, přirozená. Ale zároveň jasně a přehledně strukturovaná. Max bravurně střídá role loutkové i „živácké“ se zpěvem. Každá z mikrosituací má svou mikropointu, ale nic nebrání tomu, aby závěrečná pointa vyzněla tak, jak má.

Michaela Homolová

Křest svatého Vladimíra, Frgál na nitkách, Brno

Trojice raných teenagerů (2x osmá třída a jedna druhačka SŠ) z Brna si samostatně bez zbytečného dohledu možných dospělých vedoucích (pravda, všichni pocházejí z výrazných divadelních rodin) nabídla osobitou a aktuální interpretaci nedokončené lyricko-epické básně Karla Havlíčka Borovského. Text učebnicového klasika, jehož jméno asi zná ze školy skoro každý, ale přečtený jako celek jej má ve skutečnosti málokdo, k nám však dokázal trefně promluvit. Na sebe naladěná trojice využila funkčně loutkářské uchopení běžných kancelářských předmětů (zásuvkový box, šanon a eurodesky, sešívačku, pravítka, nůžky) spolu s pískajícími hračkami ze zverimexu k drsně současnému autorskému vyjádření pohledu na žhavou současnost. Představení vede umně diváka řadou metaforických obrazů s výraznými pointami (např. krmení cara, volby) prostřednictvím přesného temporytmu. Finále s mrazivým obrazem Boha – Vladimíra jasně zpřítomnilo Havlíčkův pohled na ruskou společnost, na byrokracii a agresivní samoděržaví vzhledem k dnešku. Jestli si ještě někdo z mé generace při zmínce o Rusku vzpomněl výrazně na Puškina, mladí aktéři z Frgálu na nitkách již mají s Ruskem spojeného především Putina (Vladimíra). V diskusi lektorského sboru zaznívaly dílčí připomínky k možnému estetickému dotazení některých vstupů do užitých předmětů i do samého užití předmětů jako takových.

Roman Černík

O perníkový chaloupce, LS Blechy, Loutkové divadlo Maminy, Jaroměř

Soubor je vlastně jakýmsi dorostem, školičkou, vychovávající nové členy pro loutkářskou skupinu Maminy. Směřuje především k interpretačnímu stylu loutkářské práce. Jde o získávání základních dovedností. Inscenace zpracovává klasickou pohádku o Jeníčkovi a Mařence s vlastními přidanými variacemi, některými ku prospěchu hravosti příběhu (kočka, pomáhající dětem). Je také pozměněna linie příběhu macechy. Některé úpravy a následně způsoby rozehrání situací ale poněkud znejasňují logiku jednání a motivace postav (např. návrat otce z lesa). Celkově by prospěly větší hravost a zapojení dětí do jevištního dění.

Aleš Bergman

Pověst o Pelíškovi, Malá příprava, ZUŠ Turnov

S pověstí ze svého rodného kraje se představili nejmladší účastníci DS pod vedením Aleny Tomášové a Romany Zemanové.

Lektorský sbor ocenil jednoduchou přehlednou stavbu příběhu, který nepostrádal vtip a obsahoval i drobný dramatický konflikt. Zvolený inscenační princip zároveň nabízel všem dětem možnost aktivně se zapojit do dění podle svých možností a schopností, ať už šlo o hravé vytváření prvků prostředí z vlastních těl nebo o vstupy do jednotlivých rolí. Ale zatímco pohybové akce byly založeny na vzájemném kontaktu hráčů, v mluvených pasážích tento kontakt občas chyběl.

Dvojice vedoucích svou nevtíravou přítomností po stranách jeviště vytvářelo svým svěřencům bezpečné prostředí a starala se také o hudební doprovod, který pomáhal dětem udržet rytmus a základní řád hry.

Irina Ulrychová

Z tajného deníku Cyrilly P., Taneční soubor Puls, SVČ Opava

Úvodní přání jsou vymyšlena dětmi, zbylé texty jsou souborem (pod vedením Evy Vondálové) upravené úryvky z knížky Daniely Fischerové. Přesvědčivě a s gusem propojují stylizovanou činohru se scénickým tancem. Čistě taneční choreografické pasáže jsou určeny pro taneční přehlídky, které jsou jejich primárním zájmem. Narativní část přidávají organicky, hledají ideální formu při sdělování osobních i skupinových témat. Těší je vele přijetí ve Svitavách - s účastí na takovéto přehlídce původně vůbec nepočítali.

Petr Váša

Intuitivně zapsali sami lektori

VČERA JSME VIDĚLI...

... v dětském diskusním klubu

Žaba

Křest svatého Vladimíra

VČERA JSME VIDĚLI...

O perníkovy chaloupce

Pověst o Pelíškovi

Z tajného deníku Cyrilky P.

ZAPSALI JSME...

... Z VEŘEJNÝCH DISKUSÍ O PŘEDSTAVENÍCH 5. BLOKU

ŽABA, MAX, DRAMATICKÁ ŠKOLIČKA SVITAVY, SKS SVITAVY

Inscenace je iniciativou sólového performera, neustále si hraje, neustále animuje. S vedoucí Janou Mandlovou si řekli: Pojdme udělat něco pro radost. Představení se hraje i pro děti ve školce. Diváci si strašně užívali energii, která nikdy neklesla. Bylo vidět, že inscenace vychází z nitra performera. Mírně někoho rušilo, že protagonistu občas hleděl do publika, nikoli na loutku. Připadalo mi skvělé načasování otravnosti žáby, funkční gradace trapnosti.

Homolová: Chtěla bych vyzdvihnout přirozenou hravost protagonisty, ale hlavně to, že každá část má daná pravidla, ve kterých se jasně orientuje. To tvar skvěle drží pohromadě.

Ocenila se pečlivá práce s loutkou, na které je znatelná znalost loutkářského řemesla. Vyzdvihovala byla také použitá píseň a její refrénovitost napříč inscenací.

KŘEST SVATÉHO VLADIMÍRA, FRGÁL NA NITKÁCH, BRNO

Bylo nám sděleno, že se jedná o ryze tvůrčí práci souboru. S příběhem se členové souboru seznámili skrze kánon středoškolské literatury. Diváky zaujal kontrast mezi velkými a malými rekvizitami. Ztvárnění symboliky boha bylo velmi výstižné.

Váša: Inscenace má všechny kvality Havlíčkova textu bez přímého použití Havlíčkova textu. To velmi oceňuji.

Divačka: Dostalo mě rozklíčování postavy Vladimíra na závěru inscenace.

Ulrychová: Je to taková tragická legrace.

Vyzdvihovala byla aktuálnost tématu i formy a trefnost dramaturgie. Oceněny byly také kostýmy, předání významů skrze hlasový projev a souhra souboru.

O PERNÍKOVÝ CHALOUPEČ, LS BLECHY, LOUTKOVÉ DIVADLO MAMINY, JAROMĚŘ

Soubor nepřišel na debatu s lektory, ne pro nezáměr, ale kvůli dlouhé cestě.

Divačka: Já jsem měla chvilku po představení velké emoce. Udělala jsem si hned názor. Je mi líto, že se s loutkami moc nepracovalo. Chápu, že se děti naučily obcházet a pracovat v zákulisí. Nebavilo mě koukat na loutky, ale bavily mě děti.

Richter: Je to řemeslná věc. Nebyla přítomna dětská hravost. Mnoho vtipů není jejich, jsou dospělé. Homolová: Působilo to na mě tak, že děti dostaly dopředu scénář. Závěr byl zajímavě vyřešen. Dostaly průpravu ohledně loutek. Bergman: Viděl jsem, jak aktéři byli odpojení od tvaru. V této inscenaci nebyla nabídnuta plocha pro hravost. Richter: Nesedí mi převrácený motiv jídla na hamižnost. Váša: Říkám si, jestli nejsme moc přísní. Třeba jim stačilo, že to má hlavu a patu. A že je to baví.

POVĚST O PELÍŠKOVÍ, MALÁ PŘÍPRAVKA, ZUŠ TURNOV

Jedná se o nejmladší děti z první až třetí třídy, které spolu pracují prvním rokem a pro které je tato inscenace také první divadelní zkušeností. Diváci většinou vnímali, že to děti baví a ocenili, že dokáží udržet obrazy. Homolová dále upozornila na chytře vymyšlenou strukturu, kdy se střídají fáze zklidnění a rozdovádění, což uspokojuje potřebu radosti z jeviště, ale zároveň potřebu koordinace a řádu. Tématem diskuse se stala i otázka fixování divadelního tvaru u takto malých dětí. Tím, že se věci opakují a oni již ví, jak vše nakonec skončí, opadá jejich angažovanost, což se projevuje například absencí očního kontaktu. Ulrychová ocenila pedagogickou práci, při které pedagogy dětem nabídly prostor, aby ho objevovaly, naučily se ho vnímat a pohybovat se v něm.

Z TAJNÉHO DENÍKU CYRILKY P., TS PULS, SVČ OPAVA

Byla vyzdvížena žánrová pestrost přehlídky o tanec, což diváci ocenili jako dobrý dramaturgický krok na závěr letošní přehlídky. Byla znatelná pohybová a rytmická kvalita 17 dívek na jevišti. Bergman: To je cesta k herectví - propojování zpěvného hlasu k mluvnímému skrze pohyb a tanec. Jde o naplnění energetizace a tělesného napětí. Richter dodává, že si je vědom toho, že tanečníci musí mít dostatečnou průpravu, aby mohli vyjít na jeviště, kdežto o herectví si někteří myslí, že zvládnou bez příprav. Navíc je tanec vysoce stylizovaný druh umění. Váša ocenil osahávání oblasti, kde se v této inscenaci protíná tanec s divadlem, jakož prostor pro výpověď dětí o snech a přáních. Homolová akcentovala vyznění představení: Bez vymyšlení se nedá žít!

Moderátor veřejných diskusí Roman Černík na úplný závěr poděkoval několika zbylým účastníkům za vstupování do diskusí jako cenného prostoru pro sdílení a učení se. Z řad přítomných byla oceněna novinka souhlasu s tezemi v podobě třesením rukou (viz Boal). To zároveň sloužilo jako prostředek ke zpřítomnění.

Zapsali JŠ, PS, VB, JP

VČERA JSME VIDĚLI...

O perníkový chaloupce

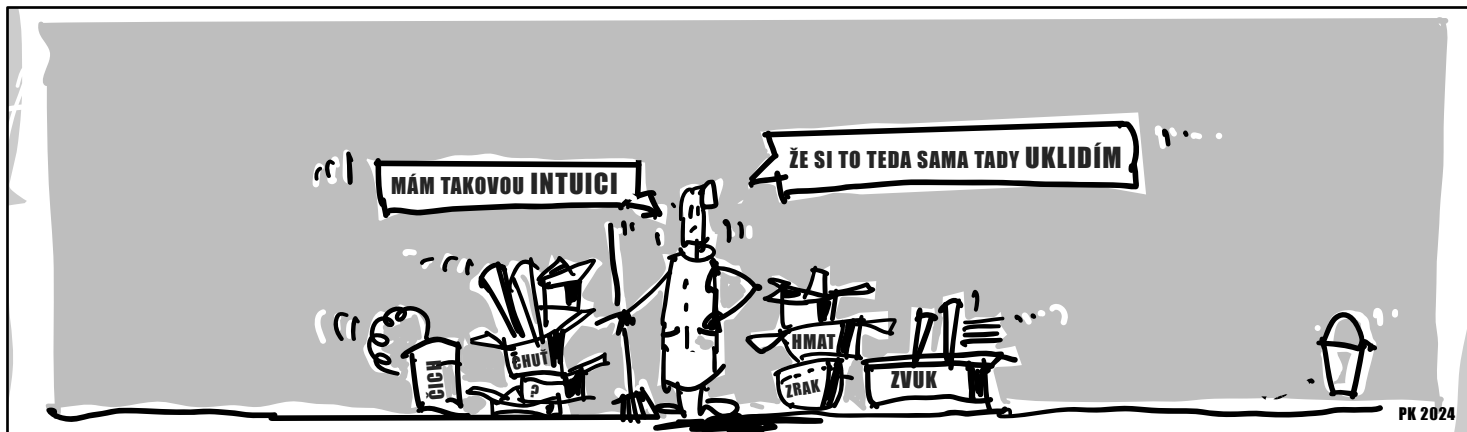
Pověst o Pelíškovi

Z tajného deníku Cyrilky P.

KOMIKS

... INTUICE

INSTAGRAM

Dětská scéna je na instagramu.
Chceš být u toho s námi?
Instagram totiž ožiješ právě ty!

Název účtu
@detska_scena_svitavy

Pošli fotky či videa svých zážitků
z přehlídky
na redakční email
detskascena2023@gmail.com

Dětská scéna je i na internetu,
a to včetně archivu od roku 2000.

Čtěte a stahujte na:

www.drama.cz/ds

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY

ČTVRTEK 13. ČERVNA

8.30–12.00 **semináře A–D**

Fka, stodola, OD

Fka stodola OD	Fabrika Svitavy farní stodola svitavské římskokatolické farnosti Ottendorferův dům
----------------------	--

Šťastnou cestu domů!

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY - ČÍSLO 6.

Redakce: Josef Pekárek (šéfredaktor), Pavel Skála, Klára Fidlerová, Rozálie Fidlerová, Veronika Bíbová, Julie Šišková, Pavel Kocych (grafika a sazba), Barbora Gréeová a Ivo Mičkal (foto). Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabriky Svitavy. Neprošlo jazykovou korekturou.

Uzávěrka čísla 6. - 12. června 2024 v 23:33. Náklad 70 ks.